

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «КРОТ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KROT v. UKRAINE)**

(Заява № 38112/14)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

27 червня 2024 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Крот проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Ладо Чантурія (*Lado Chanturia*), Голова,
Стефані Моро-Вікстром (*Stéphanie Mourou-Vikström*),
Микола Гнатовський (*Mykola Gnatovskyy*), судді,

та Мартіна Келлер (*Martina Keller*), заступник Секретаря секції,

З огляду на:

заяву (№ 38112/14), яку 09 травня 2014 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянин України, пан В'ячеслав Юрійович Крот (далі – заявник), 1982 року народження, який перебуває під вартою у с. Українка та якого представляв пан В.В. Касандяк, юрист, який практикує у м. Київ;

рішення повідомити Уряд України (далі – Уряд), який представляла його Уповноважений, пані М. Сокоренко, про скарги за статтею 6 Конвенції щодо права заявника на захисника та тривалості провадження, а також визнати решту скарг у заяві неприйнятними;

зауваження сторін;

після обговорення за зачиненими дверима 06 червня 2024 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРЕДМЕТ СПРАВИ

1. Справа стосується стверджованого тривалого та несправедливого кримінального провадження щодо заявника за обвинуваченням у вчиненні вбивства. Він скаржився на порушення пункту 1 та підпункту «с» пункту 3 статті 6 Конвенції. Зокрема, він стверджував про порушення його права на доступ до захисника.

2. 10 квітня 2008 року відбулися такі події.

(i) Заявника затримали за підозрою у вбивстві пана Л., який був колишнім партнером дівчини заявника, пані С.

(ii) Заявник підписав декілька документів, які підтверджували, що він був поінформований про свої права як підозрюваного, зокрема про право зберігати мовчання, мати захисника та на побачення з ним до першого допиту. Заявник підписав документи, зазначивши від руки, що був ознайомлений зі своїми правами, відмовлявся від послуг захисника та буде здійснювати свій захист самостійно.

(iii) Заявника допитали як підозрюваного за відсутності захисника. Він зазначив, що він, Л. і С. перебували в будинку дядька С. Під час перебування там Л. та заявник розмовляли, розпивали спиртні напої, а потім побилися через С. Наступного дня (у день вбивства) Л. знову почав сварку та вдарив заявника. Потім заявник наніс потерпілому ножові поранення.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КРОТ ПРОТИ УКРАЇНИ»

Заявник стверджував, що підписані ним документи та надані показання були результатом «психологічного та фізичного тиску» працівників міліції.

3. 11 квітня 2008 року заявник найняв захисника, пана К., але 16 квітня 2008 року відмовився від його послуг, зазначивши, що не довіряв йому.

4. 14 квітня 2008 року заявника допитали у присутності його захисника К. і він, головним чином, підтвердив виклад подій, наданий ним у день затримання.

5. 30 травня 2008 року заявник найняв нового захисника пана В.Л. Згодом заявник заперечував, що наніс ножові поранення потерпілому.

6. 10 липня 2008 року розслідування було завершено, а справу направлено на розгляд до суду.

7. Справу заявника розглядав Кагарлицький районний суд, а згодом її повторно розглядали Миронівський та Обухівський районні суди. Заявник не визнавав своєї вини і стверджував, що вони з Л. розпивали спиртні напої і між ними виникла бійка, а саме, за день до вбивства (09 квітня 2008 року). Потім заявник пішов спати, а коли прокинувся, залишив будинок.

8. 15 червня 2009 року і повторно 11 квітня 2011 року суди першої інстанції визнали заявника винним.

9. 16 лютого 2010 року та повторно 18 серпня 2011 року Апеляційний суд Київської області скасовував вироки та направляв справу на додаткове досудове розслідування. У першому випадку апеляційний суд визнав, що не був достатньою мірою зазначений мотив злочину, а обвинувачення в мотивувальній частині було сформульовано неконкретно. У другому випадку апеляційний суд зазначив, що його первинні вказівки від 17 лютого 2010 року не були виконані і суд першої інстанції не усунув недоліки.

10. 19 грудня 2012 року Обухівський районний суд втретє визнав заявника винним і обрав йому покарання у виді позбавлення волі на строк дев'ять років. Суд врахував такі докази:

(і) показання С. та її неповнолітнього сина, що заявник наніс ножові поранення потерпілому за обставин, описаних у підпункті «ііі» пункту 2;

(іі) показання пані Б., партнерки пана П. (власника будинку, де відбулися події), яка зазначила, що заявник і потерпілий сварилися в дні, які передували дню вбивства, і в день вбивства С. сказала Б., що заявник наніс ножове поранення потерпілому, внаслідок чого той помер;

(ііі) показання пана П. (який давав показання під час першого розгляду справи, але помер на момент повторного судового розгляду), в яких він підтвердив, що заявник і потерпілий сварилися в дні, які

передували дню вбивства, але вказав на те, що він не був свідком самого вбивства, оскільки був у нетверезому стані та спав.

11. Заявник та його захисники подали апеляційну скаргу, стверджуючи, зокрема, що в оцінці доказів були наявні помилки і протягом тривалого часу під час досудового розслідування заявник не був представлений захисником, якому довіряв.

12. 23 травня 2013 року апеляційний суд і 14 листопада 2013 року Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ залишали вирок суду першої інстанції без змін.

ОЦІНКА СУДУ

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ЩОДО СПРАВЕДЛИВОСТІ ПРОВАДЖЕННЯ

13. Уряд заперечив проти скарги заявника, вказавши, зокрема, на той факт, що заявник правомірно відмовився від свого права на захисника.

14. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції або неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

15. Відповідні загальні принципи щодо права на правову допомогу наведені в рішенні у справі «Бюз проти Бельгії» [ВП] (*Beuze v. Belgium*) [GC], заява № 71409/10, пункти 119 – 150, від 09 листопада 2018 року), а стосовно питання про відмову від цього права – в рішенні у справі «Сімеонові проти Болгарії» [ВП] (*Simeonovi v. Bulgaria*) [GC], заява № 21980/04, пункт 115, від 12 травня 2017 року).

16. Заявник стверджував, що свої первинні показання він надав у результаті тиску, застосованого до нього працівниками міліції. Ці твердження не були підтримані будь-якими доказами.

17. Заявник відмовився від свого права на правову допомогу після того, як йому були належним чином роз'яснені його право зберігати мовчання і право на правову допомогу. Немає підстав сумніватися в дійсності цієї відмови.

18. Окрім зізнавальних показань заявника, існували інші серйозні докази, зокрема показання свідків, які прямо викривали заявника (див. пункт 10).

19. Заявник мав повну можливість подати свої зауваження у справі та оскаржити докази щодо нього у судах трьох інстанцій.

20. Стосовно твердження заявника, що національні суди помилилися під час своєї оцінки доказів і національного законодавства, та помилково визнали його винним, Суд нагадує, що до його функції не належить розгляд помилок у питаннях факту або

права, як стверджувалося, допущених національним судом, крім випадків коли, і тією мірою якою вони призвели до порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією. Оцінюючи, чи було провадження справедливим, Суд не діє як суд четвертої інстанції, який вирішує, чи були докази отримані незаконно з точки зору національного законодавства, а також не вирішує питання щодо їхньої допустимості чи вини заявника (див. рішення у справі «Муртазалієва проти Росії» [ВП] (*Murtazaliyeva v. Russia*) [GC], заява № 36658/05, пункт 149, від 18 грудня 2018 року).

21. Розглянувши провадження у цілому, Суд не вбачає підстав для висновку, що воно було несправедливим.

22. Отже, не було порушено пункт 1 та підпункт «с» пункту 3 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ ЗА УСТАЛЕНОЮ ПРАКТИКОЮ

23. Заявник також висунув скаргу на тривалість провадження, яка охоплюється усталеною практикою Суду. Ця частина заяви не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції або неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

24. Беручи до уваги відповідні принципи, наведені в рішенні у справі «Пелісьє та Сассі проти Франції» [ВП] (*Pélissier and Sassi v. France*) [GC], заява № 25444/94, пункт 67, ЄСПЛ 1999-II), Суд зазначає, зокрема, що відносна простота справи заявника та неодноразовий її повторний розгляд (див. пункт 9) – це аспект, який, як неодноразово встановлював Суд, може свідчити про серйозні недоліки в національній судовій системі (див., наприклад, рішення у справах «Верцішевська проти Польщі» (*Wierciszewska v. Poland*), заява № 41431/98, пункт 46, від 25 листопада 2003 року; «Гавула проти України» (*Gavula v. Ukraine*), заява № 52652/07, пункт 98, від 16 травня 2013 року та «Кривошей проти України» (*Krivoshey v. Ukraine*), заява № 7433/05, пункт 97, від 23 червня 2016 року). Важливо й те, що заявник перебував під вартою протягом усього провадження (див. рішення у справі «Абдуелла проти Нідерландів» (*Abdoella v. the Netherlands*), від 25 листопада 1992 року, пункт 24, Серія А № 248-А), яке тривало п'ять років і понад сім місяців у трьох інстанціях.

25. Розглянувши всі наявні в нього матеріали та враховуючи наведені міркування, а також його висновки в керівній справі «Меріт проти України» (*Merit v. Ukraine*), заява № 66561/01, пункти 70 – 76, від 30 березня 2004 року), Суд вважає, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю провадження.

ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

26. Заявник вимагав 35 000 євро в якості відшкодування моральної шкоди та 1 000 євро в якості компенсації судових та інших витрат, понесених під час провадження у Суді.

27. Уряд заперечив проти цієї вимоги.

28 Суд присуджує заявнику 500 євро в якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися.

29. З огляду на наявні у нього документи Суд вважає за розумне присудити 200 євро в якості компенсації витрат, понесених під час провадження у Суді, та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що не було порушено пункт 1 та підпункт «с» пункту 3 статті 6 Конвенції щодо справедливості провадження;
3. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю провадження;
4. *Постановляє*, що:
  - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
    - (i) 500 (п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
    - (ii) 200 (двісті) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат;
  - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «КРОТ ПРОТИ УКРАЇНИ»

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 27 червня 2024 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Мартіна Келлер
(*Martina Keller*)
Заступник Секретаря

Ладо Чантурія
(*Lado Chanturia*)
Голова